

МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ У ВИКЛАДАННІ ПЕДАГОГІКИ

Надія Стеценко

У статті приведені деякі рекомендації щодо розробки та використання мультимедійних презентацій у викладанні курсу педагогіки. Стаття призначена для викладачів педагогічних вузів.

В статье приведены некоторые рекомендации относительно разработки и использования мультимедийных презентаций в преподавании курса педагогике. Статья предназначена для преподавателей педагогических вузов.

In the article there are some recommendations that are resulted in relation to development and use of multimedia presentations in teaching of course of pedagogics. The article is intended for the teachers of pedagogical institutes of higher education establishments

Одним із пріоритетних напрямів розвитку вищої освіти є активне впровадження інформаційних технологій у навчальний процес.

Обґрунтування дидактичних принципів в умовах комп'ютерного навчання знаходимо в працях А.Верлань, М.Жалдака В.Садикової, Є. Машбиця Н.Морзе, Ю.Рамського, В.Д. Руденко, О.Спіріна та інших науковців.

Слід зазначити, що для використання НІТ викладачами педагогіки зовсім не обов'язково знати відповідні мови програмування, вміти складати власні алгоритми і програми, знати фізичні, арифметичні та логічні принципи побудови і дії персональних комп'ютерів тощо. Головне – досконале знання своєї предметної області та методики використання програмного продукту.

Використання під час лекції мультимедійних презентацій дозволяє підключити до засвоєння інформації візуальні механізми сприйняття. Крім того, наявність тексту лекцій в електронному вигляді, до якого студенти мають доступ в будь-який час та можуть роздрукувати і мати перед собою під час лекції, дозволяє відійти від традиційної системи викладання «лекція-конспект», коли під час викладання педагогіки викладач часто намагається подати якнайбільші обсяги інформації, які студентам доводиться механічно записувати без можливості зрозуміти сутність теми.

Доцільність використання мультимедійних презентацій з педагогіки зумовлена:

- інтенсифікацією навчання за рахунок економії навчального часу при використанні слайдів;
- підвищенням наочності матеріалу та полегшення його сприйняття завдяки компактному і чіткому поданню навчальної інформації;

- розширенням та поглибленням змісту навчання з дисципліни, що вивчається;

- здійсненням оперативного зворотного зв'язку за допомогою зорового контакту з аудиторією студентів.

Ефективним способом подання інформації є використання ноутбука (переносного комп'ютера) та комп'ютерної програми Power Point, що дозволяє спроектувати необхідні та заздалегідь підготовлені на комп'ютері викладки лекції на екран.

Готуючись до лекції, можна не писати її детальний текст, адже його не доводиться читати. Це дозволяє вільно викладати матеріал, користуючись складеним планом лекції й основними тезами її викладу. Під час лекції слід пам'ятати, що час обмежений, тому потрібно намагатися викладати думки досить стисло. Якщо у студентів немає можливості роздрукувати і мати перед собою лекцію у повному обсязі, то доцільно роздати студентам план лекції на її початку.

Студентам буде набагато легше зрозуміти лектора, а викладачеві буде набагато простіше пізніше спитати зі студентів чіткі визначення, що допоможе в організації контролю знань.

Важливу роль у висвітленні навчального матеріалу з педагогіки відіграє виділення основних ідей презентації, що зводиться до вирішення таких основних завдань:

- основна мета презентації;

- ефективність запам'ятовування основних ідей теми, що висвітлюється.

Для того, щоб реалізувати мету конкретної лекції потрібно ретельно підібрати матеріал слайдів, супроводжувати презентацію чіткими аргументованими викладками, дотримуватися емоційності викладу.

Дуже корисно включити якусь додаткову інформацію, яку можна використовувати для підтримки основних ідей лекції. Тобто, після того, як виділені основні ідеї презентації, необхідно підібрати матеріал, що супроводжує ці ідеї.

Такою додатковою інформацією можуть бути: приклади, порівняння, цитати, відкриття; статистика, графіки, таблиці тощо.

Наприклад, у презентації про мету виховання в національній школі можна виділити такі основні ідеї:

- проблема мети виховання існує в будь-якому суспільстві;

- мети виховання обумовлена об'єктивними закономірностями розвитку суспільства;

- підвищення зацікавленості студентів здійснювати методом проблемного викладу навчального матеріалу.

Як і будь-який виступ перед аудиторією, мультимедійна презентація лекції повинна складатися з таких етапів: вступ, розкриття основних ідей, висновок.

Для того, щоб досягти цілей вступу, потрібно привернути увагу аудиторії до матеріалу, який необхідно засвоїти, це можуть бути цитати,

наприклад: «Знання без виховання – це меч у руках божевільного» (Д. Менделєєв) або «Знання не можуть бути перелиті, немов із посудини, з однієї душі в іншу» (Платон), проблемні запитання: «Знання – це знаряддя, чи мета?», педагогічні ситуації, відображення народної мудрості у приказках та прислів'ях: «У народі кажуть, що існує три основних нещастя у житті людини: старість, смерть та погані діти. Старість неминуха, смерть невблаганна, а поганих дітей можна уникнути, якщо їх гарно виховати». Крім цього можна використовувати декларативні заяви, історії з життя видатних людей тощо.

Ефективність розкриття основних ідей у презентації залежить від її чіткої структуризації, мінімуму ввідних слів, підбору тексту, схем та малюнків (студенти не повинні напружуватися, читаючи слайди).

Розміщення блоків інформації на поверхні екрану і їх взаємодія з освітленим простором екрану має важливе значення. Саме кількість і розміщення освітленого простору на екрані відіграє найважливішу роль як в знаходженні потрібного фрагмента матеріалу із загальної їх екранної множини, так і в сприйнятті інформаційного змісту фрагментів тексту. Тут є важливою не тільки відстань між окремими розділами тексту, але і розміщення заголовків, співвідношення кеглів, зображень заголовків і фрагментів рядового тексту.

Важливим позитивним чинником є кольорове зображення слайдів. У матеріалі, який використовується у підручнику, посібнику чи іншому друкованому тексті, застосування кольору істотно збільшує інформаційну переважаність матеріалами, що передбачає різке збільшення витрат на підготовку друкарського матеріалу. Тому в друкарському матеріалі колір використовується обережно і лише у разі крайньої необхідності. В той же час при роботі з електронним матеріалом ніщо не перешкоджає широкому використанню кольорових слайдів. Кольором бажано виділяти наступні фрагменти:

- текстові заголовки;
- блоки певного тексту;
- графіки і ілюстрації;
- малюнки;
- освітлені простори, які звичайно виділяються світлими тонами (наприклад, жовтим, ясно-зеленим, блідо-рожевим і ін.);
- кольором можна виділяти всі гіпертекстові посилання.

Мовні якості електронного тексту в презентаціях значно відрізняються від відповідних характеристик друкарського тексту, тому слід використовувати переважно короткі чіткі і лаконічні фрази, орієнтуючись на привабливість та ясність викладу тексту.

Програма PowerPoint дозволяє також робити розгалужені презентації, якими можна управляти вже під час лекції. Тому у разі потреби і за наявності деякого досвіду можна легко «підлаштовуватися» до настрою аудиторії та враховувати контингент студентів відповідного факультету

Для того, щоб логіка подачі матеріалу не порушувалася, а студентам легко було за нею стежити, потрібно продумати переходи: від вступу до основної частини презентації; від однієї основної ідеї до іншої; від одного слайду до іншого.

Перехід - це зв'язок між закінченням однієї важливої ідеї і початком іншої.

Обов'язково треба продумати, як дати аудиторії зрозуміти, що закінчилось обговорення одного положення лекції і далі слідує наступне.

За допомогою переходів створюється природний хід презентації, що дозволяє аудиторії легко стежити за логікою подачі лекційного матеріалу. Для позначення переходу можна використовувати:

- короткі фрази, наприклад: «Інтерактивну технологію навчання проілюструємо таким чином...» і далі коментувати те, що з'явилося на слайді;

- вжити привертаючий увагу вислів (На цьому малюнку...);

- привести актуальну статистику, наприклад, при вивченні засобів навчання: «90% інформації сприймається за допомогою органів зору і слуху...»;

- використати жарт, наприклад, при викладанні проблем розумового виховання: «Для того, щоб проснувся талент у студента – треба його розбудити...»;

- витримати паузу;

- змінити тон голосу.

Особливу увагу потрібно приділити висновку. Яскравий висновок, що запам'ятовується, дуже важливий для успіху всієї презентації.

Висновок повинен бути позитивним і упевненим. Для цього потрібно уникати зміни стилю ведення презентації; визнання в тому, що якась ідея була упущена в ході презентації; вибачень, незв'язної мови.

У висновку можна використовувати всі ті прийоми, які підходять для вступу: цитати, риторичні питання, ситуації з життя, поточні події або історії з життя відомих людей (педагогів, філософів, вчителів тощо).

Загальновідомо, що будь - яка інформація набагато краще сприймається, коли вона викликає позитивні емоції. Тому для того, щоб провести презентацію на високому рівні лектору потрібно проявити організованість; мати хороший словарний запас; володіти почуттям гумору; керувати аудиторією, проявляючи гнучкість у висвітленні основних ідей; емоційно висвітлювати теоретичний матеріал. Основна ж вимога до лектора - це ентузіазм і настрої на досягнення мети, бо саме поставлені цілі визначають вибір форм і методів навчання, які дозволяють швидше досягти мети заняття.

У статті розглянуті лише деякі аспекти використання мультимедійних презентацій у курсі вивчення педагогіки, весь же спектр проблем, пов'язаних з використанням НІТ в освіті вимагає вирішення цілого комплексу завдань, що стоять перед вузом.

Використання НІТ у практиці університетської освіти сприятиме підвищенню якості підготовки фахівців, створенню нового освітнього інформаційного середовища, підвищенню рівня інформаційної культури викладачів вищої школи.

Список використаних джерел:

1. Впровадження інформаційних та інноваційних технологій в практику діяльності навчального закладу. /В.І.Сафіулін, В.Ф. Паламарчук – К.: «Освіта України». – 2009. – 196 с.

2. Дибкова Л.М. Інформатика і комп'ютерна техніка : навчальний посібник [для студентів вищих навч. закладів] / Л.М. Дибкова. – [вид. 2-е, переробл., доп.]. – К. : Академвидав, 2007. – 416 с.

3. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі і наукових дослідженнях: Навчальний посібник. / Р.С.Гуревич, М.Ю.Кадемія – К.: «Освіта України». – 2006. – 390 с.

4. Морзе Н.В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій. – К.: Видавнича група ВНУ, 2006. – 298 с.

5. Педагогіка // Розробник: Стеценко Н.М. Альбом навчально-методичних схем та малюнків з педагогіки. – Умань.: РВЦ «Софія» 2007. – 232 с.

6. Юдін В.І. Основи роботи в Microsoft Excel XP : навчальний посібник / В.І. Юдін, В.С.Рижиков, В.В.Ровенська. – К.Центр учбової літератури, 2007. – 272 с.